

Tania Kambouri

Policistka volá o pomoc

Problém s integrací nelze vyřešit na ulici

(3. část - pokračování)

Jednání s romskými rodinami nás v neposlední řadě morálně pokaždé staví před velké výzvy. Tento lid nepochybně sdílí těžký osud, a to nejen historicky, ale i v současnosti. Kliše o kočujícím etniku už dávno nemá nic společného s realitou, Romové jsou dnes usedlí. Avšak všude, kam je osud zanesl, zůstali menšinou, která svými kulturními zvláštnostmi vzbuzuje nelibost. O pronásledování se v Německu nedá mluvit, naopak, tady jsme se vždy pokoušeli a pokoušíme mnohé z minulosti napravit a umožnit integraci. Přesto neustále dochází k popsáným problémům.

Jednou z hlavních příčin je určitě i skutečnost, že Romové často projevují jen minimální až žádný zájem o aktivní integraci. Děti zůstávají ve velkých rodinách mezi sebou, komunikace s jinými dětmi je omezena na minimum. Vzdělání v mnoha rodinách nemá žádnou hodnotu, což má katastrofální důsledky: Dětem nikdo ani nezprostředkuje, že chodit do školy by mohlo být výhodné; ukončení školy a jakýkoli druh formálního vzdělání jsou prakticky bezvýznamné; tomu odpovídají špatné vyhlídky při snaze uchytit se na pracovním trhu. Tady se vytváří začarovaný kruh, který nezdědka vede ke kriminální činnosti už děti. A bohužel neexistuje žádná naděje na únik, dokud se blokuje sebemenší ochota ke spolupráci.

Pocit diskriminace musíme brát vážně. To se také dnes děje, pokud se neukáže jako falešný. Na druhé straně i v každodenním pracovním životě neustále dospívám ke zkušenosti, že racionální argumenty nikam nevedou. "Výchova" byla tak úspěšná, že se skutečně podniká všechno možné, jen aby vlastní obraz světa zůstal zachovaný. I když takoví jedinci ve vlastním životě stojí před hromadou trosek, reagují pokaždé agresí, lží a popíráním. Ani v těchto případech se ve smyslu povedené integrace nedostaneme dál, pokud nezačneme důsledně jednat.

Ještě víc než u ostatních problémových skupin se musíme u Romů páchajících trestnou činností snažit ovlivňovat rodinu. Je nutné nekompromisně prosazovat povinnou školní docházku. A pokud ani po pohrůžce a následném použití sankcí neexistuje ze strany rodičů žádná ochota ke spolupráci, musíme zvažovat, jestli by děti kvůli jejich vlastní ochraně nebylo lepší od rodičů odloučit. Musí-li to být, pak to má proběhnout rychle. To by bylo tvrdé opatření, kterému by se každý raději vyhnul. Ochrana dítěte však musí mít v takových případech absolutní prioritu. Kulturní tradice nesmějí být zneužívány jako záminka pro páchaní trestné činnosti.

Návrh Kirsten Heisigové, aby byla zavedena zařízení na umístění ohrožených dětí a mladistvých, považuji v této souvislosti za hodný seriózní diskuze. Nejsou tím míněny žádné domovy nebo zajišťovací instituce jako před několika desetiletími, nýbrž zařízení, ve kterých se pedagogicky vzdělaný odborný personál má intenzivně starat o děti. Zaprvé, aby jim zprostředkoval chybějící sociální schopnosti, zadruhé, aby je uchránil přes "svody" ulice.

Zvláštní případ uprchlíků

Podle údajů Amnesty International bylo v roce 2015 celosvětově na útěku přes 50 milionů lidí - to je nepředstavitelné množství. Množství nových konfliktů vede v absolutní většině případů nevinné civilisty k tomu, aby opustili své vesnice a města nebo rovnou i zemi. Hodně jich najde útul v sousedních zemích. Mnozí však podstupují další utrpení, aby se dostali do Evropy a Německa.

Otázky integrace jsou u utečenců ještě komplexnější než u jiných migrantů. Nikdo z těch lidí neví, jak dlouho tady zůstane, mnozí by se samozřejmě nejraději ze všeho vrátili zpět do svých domovských zemí, což ovšem v závislosti na příčině útěku nebo vyhnání není v dohledné době možné.

To, co situaci ještě dodatečně ztěžuje, jsou právní podmínky spojené s přijetím do pracovního procesu. Nejen že není jasná délka pobytu, zároveň se ani neudělují pracovní povolení. I kdyby utečenci mohli a chtěli, nesmějí pracovat, dokud není vyjasněn jejich pobyt. Tato bezmocnost ještě víc zosťhuje situaci četných utečenců.

Je nad veškerou pochybnost, že politickým uprchlíkům, obětem války a teroru a pronásledovaným z náboženských důvodů je třeba pomáhat. Zároveň je ale nutné vidět i vznikající problémy a zmínit i odvrácenou stránku této pomoci, například když uprchlíci páchají trestnou činnost, jako jsou krádeže v obchodech nebo během velmi krátké doby doslova vyplení a zpusťuší uprchlické domovy. Kabely se vytrhávají nebo demontují, sanitární zařízení znečišťují a celé obytné bloky se stávají neobyvatelnými. Bohužel ani ublížení na zdraví není žádnou vzácností, od čehož však lze odhlédnout na základě stísněných bytových poměrů, ve kterých nejrozmanitější národnosti prodlévají.

V mém okrsku sice ubytovnu pro uprchlíky nenajdete, zato ale stojí v sousedním obvodu. Dost často se stává, že tam musíme kolegy podpořit. Dobře víme, že pokud tam máme výjezd, zpravidla už tekla krev a je třeba počítat s těžce zraněnými lidmi. Často zajišťujeme zbraně nebo jiné nebezpečné předměty, například nože, dřevěné tyče, atd. Pachatelé se nezřídka vyznačují vysokým agresivním potenciálem, zvláště pokud je ve hře i alkohol. Stejně to bylo i při jedné policejní akci před rokem:

V noci došlo před domy a kontejnerovými příbytky ke rvačce mezi Alžířany, kteří tam byli ubytováni. Na podporu bylo přivoláno více policejních vozů. Když jsme dojeli na místo akce, kolegové se právě snažili uklidnit rozvášněné lidi, postarat se o raněné a zjistit pachatele. Jedna žena byla úplně bez sebe a křičela, pokud se jí dalo rozumět, že někoho zabil. Jak se ukázalo, několik zřejmě silně opilých osob se pohádalo a v zápalu potyčky na sebe začaly útočit různými předměty. Nedokázali jsme zjistit, oč vlastně šlo. Jeden z Alžířanů byl ovšem tak těžce raněn, že se s ním už nedalo komunikovat a museli jsme ho nechat dopravit do nemocnice. V onu chvíli nebylo možné vyloučit, že tam těžkým poraněním na hlavě opravdu podlehně. Zatímco jsme přijímali další opatření, někteří Alžířani si neustále odplivovali na zem, nervózně nadávali "fucking police" a zcela očividně nechápali vážnost situace. Nešlo přece o nic míň než pokus o zabití. Když jsem jednoho ze spoutaných mužů vyzvala k pořádku, začal mě - napůl anglicky, napůl německy - provokovat: Co po něm vlastně chci, co mu má taková "bitch" vůbec co říkat? Cílem jeho agrese už nebyli ostatní obyvatelé ubytovny, nýbrž já. Doširoka se přede mnou rozkročil, ale já jsem jeho zuřivě agresivním pohledům neohroženě čelila. Situace se uvolnila, až když kolega odstrčil rozčileného muže od policejního vozu, čímž bezděčně odvedl jeho pozornost ode mě.

A jestli teď řeknete: Vždyť se nic nestalo, nemusíš se tak rozčilovat, máte sice pravdu. Ale to je pouze jedna stránka pravdy. Ta druhá znamená, že - jako tak často v příbězích, které tu vyprávím - znovu došlo k překročení hranic respektu, byla podkopána policejní autorita a zraněna moje ženská důstojnost. Těžko se divit tomu, že takové chování nejen u policistů, ale i u občanů vyvolává nespokojenost.

Snad nejhorší je to, že podobné chování je samozřejmě voda na mlýn uskupení, jako je Pegida, a dalších hnutí na pravici politického spektra, která podněcují všeobecný odpor proti všem možným cizincům. Počet útoků na uchazeče o azyl, případně jejich obydlí, se v roce 2014 ztrojnásobil. Byly zastoupeny všechny formy odporu - od štvavých hesel a čmáranic na budovách až k útokům na budovy formou zakládání požárů a používání výbušnin a násilných útoků na jejich obyvatele. Ačkoli celkový počet těchto činů (150) je vcelku nízký, přesto je alarmující.

Vzhledem k přibližně 300 000 až 500 000 uchazečů o azyl, kteří jsou v Německu očekáváni v roce 2015, je výbušnost této problematiky více než zřejmá. Ačkoli to nemá přímou souvislost s mou záležitostí v této knize - zavádí nás to prostě příliš daleko od kritizovaných problémů -, měli bychom tento aspekt každopádně uchovat v povědomí. Nepřímé důsledky pro debatu o integraci jsou nepochybné.

Policie na hranici svých možností

Na tomto místě bych se chtěla podívat na svého zaměstnavatele, kolegy a povolání a pokusit se popsat aktuální situaci tak, jak ji vnímám jako pochůzkářka a dopravní policistka v Porúří.

Jde mi zde také o lepší porozumění pro policii, protože jsem zjistila, že mnozí občané (už) vůbec nevědí, v čem spočívají naše funkce a úkoly. Obraz policie na veřejnosti je obtížné vystihnout, protože se setkáváme s celou paletou reakcí - od stále ještě vysoké úcty až k nepokrytému pohrdání. Celkově se ale dá konstatovat, že její image v širokých vrstvách veřejnosti v uplynulých letech citelně utrpěla. Není to nápadné jenom mně po více než deseti služebních letech, potvrzují to vesměs i starší kolegové. Při statistických šetřeních se však pořád ještě zjišťuje, že policisté patří k profesním skupinám s nejvyšší úctou a požívají vysoké míry důvěry. Zůstává otevřenou otázkou, proč mezi cizím a vlastním vnímáním zeje tak velká trhlina.

Ztracená image samozřejmě nesouvisí jen s televizními detektivkami, podvečerními seriály nebo seznamy bestsellerů, ačkoli právě jimi se zprostředkovává zkreslený obraz. Kdyby se mi zde podařilo pár věcí vysvětlit a posunout do správného světla, aby nezůstávalo pouze u příliš zkresleného vnímání, byla bych spokojená. Je totiž obtížné přiblížit náš každodenní život třetím osobám. Když mluvím s přáteli a známými o pracovních zážitcích, neustále zjišťuji, jak nesmírně jsou vzdáleni od skutečné reality na ulici. Mnozí reagují dotčeně, šokovaně nebo rozčileně a vyzývají mě i mé kolegy, abychom tuto skutečnost formulovali ještě otevřeněji a upřímněji, protože jen tak se o ní lidé mohou dozvědět. Ale doopravdy se tím vším nechťejí příliš zaobírat - a rychle to zase potlačují.

Jeden příklad, který to velmi názorně popisuje:

Na jaře 2014 vysílali v televizi reportáž o násilnostech a neúctě vůči policistům. Moje matka se na ni dívala, především proto, že v pořadu padla zmínka i o mém dopisu. Když relace skončila, zatelefonovali jsme si. Matku šokovalo a rozčílilo chování natočených zahraničních občanů. Nedokázala pochopit, že si s policií dovolí hovořit zachyceným způsobem. A já jsem si myslela, že moje matka po všech mých vyprávěních ví, co se na ulici odehrává. Rozhovory s ní mi často slouží jako ventil a pomáhají mi při zpracování prožitých policejních akcí. Kolikrát jsem jí už vyprávěla, co prožívám na ulici? Kolikrát jsem jí popsala neuctivé chování, zvláště pachatelů trestné činnosti s migračním zázemím? Avšak teprve díky té reportáži dokázala všemu lépe porozumět. Pochopila to, až když to viděla na vlastní oči - i když to bylo jenom v televizi.

Práce policie nejspíš občas při pohledu zvenčí vypadá nesrozumitelně. Policejní chování zřejmě v konkrétních situacích odporuje spontánnímu osobnímu sklonu některých občanů, například když policie ochraňuje (protože musí) pravicové demonstranty nebo když přihlížející nevědí, co policejnímu zákroku předcházelo. Policejní postup je však zpravidla i při výbušných akcích velmi dobře promyšlen a řídí se platnými zákony - kdyby tomu tak v konkrétním případě nebylo, je pořád otevřená právní cesta. Snad o trochu víc vědění o každodenní policejní práci dokáže zjednat víc transparentnosti a důvěry. Podívejme se tedy krátce na základy naší práce.

Rozdělení moci - policie mezi politikou a justicí

Úkolem policie je - jak se tak hezky v hovorovém jazyce říká -, aby se starala o právo a pořádek. Má dbát na zachování, zajišťování, případně opětovné obnovování veřejné bezpečnosti a v průběhu trestního stíhání vyšetřovat přestupky a překročení zákona. Policisté jsou vyšetřující osoby státního zastupitelství, které funguje jako vyšetřovatelský orgán a zároveň orgán oprávněný podat obžalobu. V rámci zákonem daných hranic a s ohledem na zásadu přiměřenosti smí policie k odvrácení nebezpečí a trestnímu stíhání použít i násilí, to znamená donucení, což ji odlišuje od mnoha jiných státních orgánů.

Je to výkonná moc státu, patří tudíž do exekutivy, na rozdíl od justice (soudnictví) a legislativy (zákonodárství). Velmi zjednodušeně vyjádřeno: Politika přijímá zákony, na jejichž dodržování dohlíží policie, zatímco justice soudí porušení zákona.

System rozdělení moci představuje vedle právního státu a lidských práv základ naší demokracie. Základní zákon je ústavněprávní výraz našeho chápání demokracie a jako základ politické kultury v Německu je neotřesitelný. Hájit tato základní přesvědčení je i úkolem policie.

Na jiném místě jsem už citovala článek 1 ústavy, ovšem jen první větu: "Důstojnost člověka je nedotknutelná." Následuje ale ještě druhá věta, která je pro mě jako policistku obzvláště důležitá: "Dbát jí a chránit ji je povinností veškeré státní moci."

Tím by bylo vysvětleno - teoreticky - hlavní poslání mé každodenní práce. V praxi se život samozřejmě nedá popsat jednou větou. Hned můj první den v ostré službě během vzdělávací přípravy mi to ozřejmil víc než jasně.

Poprvé jsem prožila výjezd se svým služebním vedoucím skupiny a nikdy nezapomenu na to, co všechno jsem toho dne viděla: muže, který svůj nájemní byt zničil řetězovou pilou a inventář bez váhání rozmlátil; pátrání po exhibicionistovi, kterého jsme následně dopadli v rámci ohledání

ohlášeného místa činu; nákladák, který se samočinně rozjel a zamířil si to přímo k železničním kolejím; jižanské gangy, které mě svým chováním ohrožovaly - aspoň takový jsem z nich měla dojem. Pro mě to byl ukázkový případ každodenního policejního dne, který dnes samozřejmě není už ani přibližně tak šokující jako první den.

Z teorie se tedy v praxi velmi rychle vyklube něco úplně jiného, než člověk původně předpokládal. Proto bych chtěla přímo poukázat na pár potíží, kterým my policisté musíme v každodenním životě čelit.

Výše popsané problémy s pachateli trestné činnosti (ať už s migračním zázemím nebo bez něj) by byly samy o sobě dost zlé. Ale už jenom to, že se objevíme, postačuje stále častěji k tomu, že jsme napadáni, hlavně při rutinních akcích, jako jsou osobní a dopravní kontroly, výjezdy kvůli rušení klidu, při zatýkání, na demonstracích nebo fotbalových utkáních. To patří ke všednímu životu každého policisty - novou kvalitu násilí se podařilo doložit četnými studiemi. Tady už zkrátka není co malovat narůžovo - jen zákonodárci to podle všeho nestačí, aby na zhoršující se poměry zareagoval. Dokonce ani zvýšený počet výzev, například ze strany policejních odborů, na zajištění větší ochrany na tom dosud nic nezměnil. Nevěřím, že se nejdřív musí stát něco moc ošklivého, aby se z příslibů stala skutečná nápravná opatření.

Ani soudnictví nám stále dostatečně nekryje záda. Zčásti tu svou roli hraje přetížení soudců - soudní procesy jsou zpravidla velmi zdouhavé, do vyhlášení rozsudku může klidně uplynout rok i déle. Nepochybně se tu projevuje nedostatek personálu, ale ani ten sám o sobě nevysvětluje zmíněnou pomalost. Právě při jednoduchých případech s jednoznačnou důkazní situací by mělo být řízení nutně urychleno, aby vůbec mohl nastoupit nějaký výchovný, případně didaktický efekt. K tomu jsou totiž sankce určené. S dlouhým projednáváním u soudu bere tahle šance téměř beze zbytku zasvě. Pokud prvopachatel získá dojem, že jeho činy nemají žádné právní důsledky, vzrůstá pravděpodobnost, že se z něho stane recidivista.

Uvedený stav se dodatečně ještě zhoršuje tím, že mnozí soudci nevyčerpávají právní rámec, který mají k dispozici. Neustále se vynášejí nepochopitelně mírné rozsudky - s více než povážlivými důsledky pro oběti i policii. Přístup, který upřednostňuje resocializaci, je pochopitelný a v mnoha případech zcela správný. Pokud ale vede k tomu, že ani sami recidivisté se často kromě veřejně prospěšných prací nemusí obávat žádných vážných dopadů, nikomu to nepomůže.

Mně osobně v podstatě nejde o tvrdé, ale o účinné sankce. Pokud někoho umístíme do vazby a soudce rozhodne, že za hodinu bude propuštěn, nemůže mít tak krátkodobý pobyt žádný výchovný účinek. Dotyčný se ještě dokonce chlubívá tím, že chvíli pobyl za mřížemi. Zákon povoluje kromě jiného zadržení až do konce následujícího dne. Ještě jsem ani jednou nezažila, že by se to tak aplikovalo. Mnohem častěji by se měl používat takový kalibr opatření, který povede ke změně smýšlení a zabrání tomu, aby člověk v budoucnu znovu páchal trestnou činností.

U recidivistů je kromě rychlosti potrestání v neposlední řadě enormně důležitá i tvrdost trestu, a to s ohledem na další kariéru viníka. Oproti tomu v současnosti lze vidět stále více případů až neuvěřitelně ohleduplného soudnictví, kdy se neubráníte dojmu, že ochrana pachatele má přednost před ochranou oběti, ačkoli by tomu mělo být obráceně. A to, že udělení veřejně prospěšných prací za pokus o osvobození vězňů nebo odpor vůči policii má i na policisty demotivující dopad, je snad jasné samo sebou.

K tomu ještě přistupují jen obtížně pochopitelné rozsudky, především z falešné ohleduplnosti na kulturní zvyky a obyčeje. U více soudů byly vyneseny rozsudky, kde se uplatnily polehčující

okolnosti, které podle mě nejsou slučitelné s našimi demokratickými principy: například když je muslim za trestný čin v době půstu potrestán mírněji, protože byl půstem oslaben a nebyl zcela při smyslech; když při odmítnutí žádosti o rozvod, kterou podala žena kvůli manželskému násilí, se odkazuje na sůru v koránu, která muži poskytuje právo na tělesné tresty; nebo když za znásilnění vlastním otcem je vynesena jen podmíněná trest, protože v komunitě by jinak vyšlo najevo, že oběť je nyní "pošpiněná", a tudíž pro rodinu nesnesitelná - znovu upozorňuji, že mluvím o oběti, nikoli o pachateli. Něco takového jako handlovat s ochranou oběti je nejen absurdní, ale navíc i příšerné. Jistě jde o extrémní případy, ale byly zaznamenány - a to u německých soudů.

Ve vztahu k jejich demotivujícímu účinku je ale pořád méně závažný tento druh rozsudků než skutečnost, že se mezi mými kolegy rozšířil pocit, že policisté nejsou při své práci dost dobře chráněni, zvláště pak při interkulturních konfliktech. "Mnozí už dokonce nepodají ani udání, protože si povšimli, že to k ničemu nevede," tvrdí i Arnold Plickert. Existují dokonce zprávy o nadřízených pracovnících, kteří doporučují nepodávat žádná udání týkající se urážky, odporu nebo ublížení na zdraví proti pachatelům zahraničního původu, "protože to způsobuje jenom mrzutosti".

To odpovídá výsledku jedné studie ze Severního Porýní-Vestfálska, podle níž se polovina všech policistů v roce 2011 stala cílem násilného útoku, u pohotovostní policie je to dokonce přes 80 %. Od té doby počet útoků na policisty plynule narůstá, jak lze snadno vyčíst z Policejní kriminální statistiky (PKS). Děsivý na tom je v neposlední řadě fakt, že jen málokterí ze zraněných kolegů podají trestní oznámení pro ublížení na zdraví. Většina z nich na to rezignuje kvůli minimálním vyhlídkám na úspěch, jiní ustoupí od udání, protože se obávají, že tím ohrozí sebe a své rodiny - kolegové koneckonců dobře vědí, že jejich klientela by si dokázala zjistit i soukromé adresy. Dokonce i zavedení informační blokády v případě soukromé adresy pro všechny kolegy v operativní službě by tu zjednálo nápravu jen podmíněně.

Avšak rezignace může být jen stěží řešením problému - podle hesla: "Kde není žalobce, není soudce." Právě naopak: Pokud chování delikventů písemně nezaznamenáme, pak to nikdo neudělá. Jen tak existuje možnost zachytit takové delikty, jako je urážka nebo ublížení na zdraví policisty. Především s urážkami, které jsou nezřídka předzvěstí dalších eskalačních stupňů, se zachází příliš nedbale. Jedině když soudci a státní zástupci uvidí, co se venku děje, může se něco změnit. Proto sama patřím k těm, kteří (pořád ještě) sepisují udání, bez ohledu na to, nakolik je to ještě vůbec smysluplné.

Jeden soudní úředník mi sdělil, že mnozí soudci postupují mírně z obavy o svou pověst. Prý se obávají, že jejich rozsudek bude zpochybněn a začne ho prověřovat vyšší instance, pokud by dopadl příliš tvrdě. To znamená, že se raději kráčí po jednoduché než správné cestě.

To, co lze prakticky na každém kroku pozorovat, je určitá bezmocnost na straně justice dokonce i u banálních případů. Aby si - obrazně řečeno - pachatelé zachránili krk, chovají se velmi často k soudcům naprosto vzorně. V soudní síni hrají divadélko - ve slušivých oblecích, právě zastřížených vlasech a bezvadném chování přebírají roli absolutních neviňátek. Je to taktika, která jim bohužel pravidelně vychází. A i když soudci a státní zástupci hrátky obžalovaných prohlédnou a vytuší, že se tu jedná pouze o tyjátr, velmi často vynesou mírné rozsudky.

Avšak zdaleka ne všichni se chovají jako neviňátka. Právě když už se mohou opřít o bohatší zkušenosti s policií a soudnictvím, pak chybějící respekt často dokonce ani neskrývají.

Zřejmě by bylo ku prospěchu věci, kdyby soudci shromažďovali více praktických zkušeností ze života své klientely, především v problémových čtvrtích a migrantských ghettech. Jen málokterý soudce se může opřít o výrazně obsáhlou osobní zkušenost v těchto částech města. Přes veškeré pracovní vytížení by se měli postarat o pár dní praktické zkušenosti ročně ohledně pravidelných výměn zkušeností s policií, učiteli a sociálními pracovníky přímo na místě, aby si

tak zjednali hlubší vhled, jasnější celkovou představu a lepší posouzení aktuálního stavu ve společnosti.

Rozmlouvala jsem s jedním soudcem o problémech s integrací určitých skupin obyvatelstva. Když jsem mu vyličila své zkušenosti z ulice, ujistil mě, že mnohé osoby s migračním zázemím neakceptují v soudní síni ani jeho. Potvrdil mi neuctivé chování, které je naprosto pravidelně příznačné pro určitou klientelu. Na chvíli se mi ulevilo, že podle všeho nahlíží na daný problém stejně jako já, ale pak se mě zeptal, co má tedy dělat. *Co má tedy dělat?*

Zeptala jsem se ho, kdo má proti tomu něco podniknout, pokud ne *on*? Tučná pořádková pokuta za drzosti a vyrušování soudního přelíčení by přece byl účinný prostředek. Pokud ani soudce není schopen stanovit delikventům žádné hranice, kdo ještě zbývá na to, aby tomu všemu udělal přítrž? V podstatě nikdo.

Obzvlášť nesrozumitelné jsou vlašné rozsudky, pokud se obětí trestného činu stali policisté nebo jiní představitelé státních orgánů. Mnozí soudci považují za naprosto normální, že se na policisty verbálně i fyzicky útočí.

V létě 2014 byl při výjezdu postřelen kolega z mé služebny. Důvodem policejního zásahu byla rvačka. Hned při příjezdu na místo činu vyjel proti kolegovi na kole muž, který vypadal, jako by ho někdo pronásledoval, ale při pohledu na policii se přesto okamžitě pokusil o útěk. Zanedlouho se ho podařilo dopadnout a - protože při výzvě, aby zůstal stát, kladl odpor - byl na zemi znehybněn obrannými chvaty. Jak se teprve později ukázalo, neměl ten muž, který se vydával za Rusa, s pranicí vůbec nic společného, což ovšem kolegové tehdy nemohli vědět. Když se opětovně pokusili dostat toho muže pod kontrolu, vypálil na jednoho z nich z kapsy kalhot stělnou zbraň. Projektil zasáhl kolegu do nohy a způsobil mu život ohrožující zranění. Bohu budiž poděkováno za to, že nakonec přežil.

Avšak pachatel byl zanedlouho opět z vazby propuštěn, protože pro Zemský soud v Bochumi neexistoval žádný vazební důvod. Soud mu při jednání připsal k dobru, že považoval zatčení ze svého pohledu za neoprávněné. Ke komentáři Arnolda Plickerta prakticky není co dodat: "Pokud se prosadí toto právní pojetí, budou němečtí policisté prohlášeni za lovnou zvěř." Pachatel pak koncem března 2015 přece jen dostal trest. Osm let odnětí svobody za pokus o vraždu. Aspoň tak.

Nemám sebemenší pochopení pro střelbu na člověka - i když střelec nechce cíleně usmrtit, přesto musí přinejmenším předpokládat, že k tomu dojde. V podstatě nehraje žádnou roli, je-li obětí policista či nikoli. A v daném ohledu nemusí vždycky jít hned jen o vraždu a zabití. Často se na ulici opětovně setkáváme s delikventy, které jsme zatkli teprve nedávno - ať už se to vysvětlí přetížením soudů nebo mírnými rozsudky, je to zkrátka trvale frustrující jev.

Také jsem často zažila, že bylo zastaveno přestupkové řízení, protože se policistům nevěřilo. Jednou se mě soudce u soudu několikrát zeptal, jestli se řidič osobního vozu snad přece jen neškrábal na hlavě místo toho, že by telefonoval mobilem, což by vedlo ke ztrátě řidičského průkazu, protože tím už vyčerpал svůj počet bodů. Proč bychom si měli vymýšlet přestupky nebo je udávat, pokud bychom si nebyli stoprocentně jistí? Proč se objevuje snaha vytvořit podmínky pro mírný rozsudek, pokud databáze dopravních přestupků mluví jasnou řečí?

V důsledku své práce jsem velmi dobře poznala, jak to v posledních letech při soudním řízení chodí. Před službou u policie se mi ani v nejmělejších snech nezdálo o tom, že se tolik věcí

nedaří, protože jsem věřila v dobře fungující právní systém. A mnozí občané v něj věří dosud. Zůstává však skutečností, že v mnoha případech se od výkonu soudní pravomoci nedá příliš očekávat.

Policie sice působí preventivně a pokouší se i pracovat s veřejností, především vysvětlovat lidem příčiny a důsledky trestných činů. Pravidelně se provádějí a zveřejňují statistiky, vždy s příslušnou tiskovou konferencí a dalším odpovídajícím mediálním doprovodem. Občanům jsou zprostředkovávány i informace o tom, jak se sami mohou chránit, například před lupiči. I to, že policie pro sebe objevila sociální média, ke dobré a správné. Ale kolik lidí lze takto realisticky oslovit? K tomu, abychom výše popsané problémy s integrací zvládli, je to všechno stejně nedostačující jako nástavbové vzdělání v oblasti interkulturní kompetence a zřizování migračních a integračních pověřenců u policie. To všechno sice potřebujeme, ale bez větší opory u politiků a soudnictví policejní práce nebude v budoucnosti v potřebné formě zvládána. Abych to názorně přiblížila, chtěla bych ještě jednou podrobněji vyložit problematiku policejního násilí, resp. násilí vůči policistům.

Policejní násilí - násilí proti policistům

Všichni známe senzační záběry ze sdělovacích prostředků, například při demonstracích proti velkému urbanistickému zásahu, známému pod názvem Stuttgart 21, nebo z obklíčování demonstrantů z hnutí Blockupy ve Frankfurtu nad Mohanem. Z doby strávené u policejní setniny znám takové situace z vlastní zkušenosti: Účastnila jsem se například několika transportů Castor (převoz jaderného odpadu po území SRN), policejních akcí proti výtržníkům a rockerským bandám, na tragické Love Parade v Duisburgu i při zmíněných demonstracích proti nádraží ve Stuttgartu. Zkušenosti, které jsem tam získala, mi dnes často pomáhají v každodenní práci, především samozřejmě při početnějších shromážděních lidí, to znamená ve většině případů při spontánním "vytváření smečky".

Sdělovací prostředky pak s oblibou zveřejňují momentky, na kterých několik policistů zdánlivě naprosto přehnaně a nepřiměřeně postupuje proti jednotlivci. Málokdo se však dozví, co se dělo předtím, a pokud ano, nedokáže běžný občan odhadnout tak jako policista, jaké riziko daný pachatel představuje. I problém se zdánlivě nezúčastněnými osobami se přitom zprostředkovává naprosto mylně. Když slyším, že policie napadla nevinné občany, protože se nachomýtlí v davu, rozhodně to není pravda. Pokud se někdo nachází v davu, který se dopouští trestné činnosti, je nezúčastněným osobám pomocí megafonů několikrát poskytnuta příležitost, aby se vzdálily. Lidé, kteří se nezaviněně dostali do takové situace, si mohou tudíž rozmyslet, jestli opravdu zůstanou, nebo se raději stáhnou do ústraní. Pokud to ovšem ani po opakované výzvě neučiní, jsou považováni za účastníky trestné činnosti. Je to jejich vědomé rozhodnutí. Jak vidíte, je to docela jednoduché. A pokud jsou pak podrobeni donucovacím opatřením, nemohou se tomu ani oni, ani televizní diváci divit.

Přesto se může stát, že policisté, kteří se stanou objektem ataku, zareagují nepřiměřeně - to rozhodně nechci popírat.

Amnesty International v této souvislosti neustále vyčítavě zdůrazňuje, že policisté nevedou vyšetřování proti svým kolegům tak čistě jako proti běžným občanům. U policie údajně panuje jakýsi *code of silence*, to znamená domluvené mlčení v případě policejního násilí za účelem ochrany kolegů. Kromě toho se uvádí, že 90 procent policistů není odsouzeno a vyšetřování se údajně velmi rychle ukončuje, protože se úředním osobám věří víc než jiným osobám; koneckonců bývají tyto úřední osoby často důležití svědkové u soudu.

Nemohu takové výčitky potvrdit. Je jistě naprosto nepochybné, že schopnost týmové spolupráce je u policie otázkou přežití, ale odvozovat z toho nezpochybnitelného policejního ducha, povinnost poslouchat, zneužívání moci, mentalitu organizované skupiny nebo "stěnu

mlčení" považují naopak za přehnané a vykonstruované. Krytí vlastních trestných činů není kavalérský delikt a každý policista si to velmi dobře uvědomuje. Ani počet zastavených řízení proti policistům se výrazněji neliší od čísel u běžných občanů. V neposlední řadě i moje osobní zkušenosti se soudním přelíčením odporují o výčitce o hierarchii důvěryhodností, případně o zvýhodňování či bonusech ze strany soudců pro policisty.

Za účelem zajištění vyšší transparentnosti považují kupříkladu za smysluplné zavádění osobních kamer neboli bodycamů - to jsou kamery nahrávající obraz a zvuk, které jsou umístěné na rameni nebo na hlavě, aby zaznamenávaly zorný úhel daného policisty. S jejich pomocí by se často rozporuplná tvrzení dala v mnoha případech určitě rychle objasnit. Postaraly by se také o větší transparentnost policejní práce a pochopení občanů.

Další požadavek týkající se zabránění policejnímu násilí je individuální označení policistů při policejní akci, aby se jednotlivé úřední osoby daly snáze identifikovat. V některých zemích to už zavedli, zkušenosti s tímto opatřením zatím neznám. Je obtížné posoudit, jestli to "ohrožené" kolegy udrží na uzdě. Z mého pohledu by stačilo, kdyby skupina byla opatřena interními označeními, aby příslušní policisté mohli být později vyšetřováni.

Samozřejmě pouze osobními kamerami a individuálním označením by se ten problém nesmetl ze stolu. Jediné správné řešení beztak neexistuje, protože vždy máme co činit s rozhodnutími v jednotlivých konkrétních případech a otázkou přiměřenosti opatření. Proto nás tato problematika bude nadále provázet i v budoucnosti.

Rozsah policejního násilí - na to bychom při celé debatě rozhodně neměli zapomínat - je v Německu poměrně nízký. Mnozí migranti to vědí z vlastní zkušenosti ze svých domovských zemí a neustále nám to také potvrzují.

Ale i když německá policie v daném ohledu vykazuje dobré renomé, neměla by srovnání s jinými zeměmi sloužit k tomu, abychom zmíněný problém u nás bagatelizovali. Tady platí, že je třeba nasadit nejvyšší možné nároky - a zároveň policii nadměrně neztěžovat ochranu občanů. Policie by každopádně měla ověřovat konstruktivní kritiku a příslušné návrhy případně zavádět do své praxe.

O problematice násilí proti policistům jsem už uvedla mnohé, ale chtěla bych hlavně osvětlit jednu právní otázku, protože mimo policejní kruhy se o ní zřejmě moc neví. Jde o paragraf 113 trestního zákoníku, který ošetřuje odpor proti orgánům příslušným k provedení výkonu rozhodnutí. Paragraf 113 trestního zákoníku se uplatní, je-li v průběhu opatření kladen odpor proti policistům, ať už ve formě násilných útoků nebo pohrůžkami násilím. Předpokladem je to, že policista musí být při útoku bezprostředně služebně činný. A v tom je ten háček: Je-li policista kupříkladu při rutinní pochůzce fyzicky napaden, není skutková podstata paragrafu 113 naplněna, protože tento policista neprováděl žádný služební úkon. Právě tyto případy, kdy situace bezdůvodně eskaluje, se v posledních letech množí stále častěji - jako by pachatelé věděli o této mezeře.

I výměra trestu u paragrafu 113 bývá bohužel často jen žertovná. Pachatel, který spáchá obzvlášť závažný případ krádeže tím, že například rozbije sklo osobního automobilu a odcizí navigaci, bude podle paragrafu 243 trestního zákoníku potrestán nejméně třemi měsíci odnětí svobody. Za odpor proti úřední osobě provádějící výkon rozhodnutí je - pokud vůbec - peněžité trest, pár hodin veřejně prospěšných prací nebo antiagresivní školení, ačkoli už při nynější zákonné úpravě je v mimořádně závažných případech, například při použití zbraní, možné udělit trest odnětí svobody mezi šesti měsíci a pěti roky. Policejní odbory v roce 2010 vypracovaly v tomto ohledu návrh zákona. Ten kromě jiného obsahoval naplnění skutkové podstaty při útoku na policistu i v době, kdy není bezprostředně služebně činný, a minimální trest odnětí svobody stanovil na tři měsíce. Avšak ani o pět let později se nic nezměnilo.

Přitom se ten problém netýká jen policistů, nýbrž i zdravotníků, lékařů záchranné služby a požárních, kteří jsou při výjezdech stále častěji objektem útoků a utrpí při nich zranění. Rozhodovací pravomoc ohledně přizpůsobení paragrafu 113 trestního zákoníku se nachází na úrovni spolkového státu, kde však panuje nejednotnost, jako bychom zde měli co činit s bagatelním deliktem.

Každých 50 minut se pouze na území Severního Porýní-Vestfálska stává policista obětí útoku. Stane-li se uniforma terčem, vede to k závažnějším následkům, než jsou modřiny nebo občas nějaká ta zlomenina kosti. Poruchy spánku nebo přijímání potravy, nervozita a zvýšené pocení patří k důsledkům, se kterými mnozí kolegové po osobních útocích často bojují i delší dobu. Kdo nastavuje za stát kůži a chrání jeho občany, měl by být ze zákona také lépe chráněn. K tomu, aby se zabránilo právnímu vakuu, je nutné uzavřít mezery a šedé zóny. Zde jsou jasné signály od politiky už takřka "po lhůtě splatnosti".

V každodenním životě stále větší bezmoc

Chtěla bych závěrem uvést ještě nejdůležitější interní problémy. Na některé nepořádky jsme si totiž "zadělali doma". Převážně jde o takové body jako pracovní vytížení, snižování personálních stavů, přestárnutí a výbava.

Pracovní vytížení policistů je pochopitelně mimořádné, běžně se může stát, že musíte jet od dopravní nehody s mrtvým dítětem ke staré ženě volající o pomoc, pak následuje rvačka, vloupání, záchrana zvířete, pronásledování ujiždějícího pachatele, požár, civilní spor, atd. Tyto neustále se střídající problémy vyžadují hodně síly. Do každé následující policejní akce musíme po všech těchto zážitcích jít naprosto nepředpojatě a jednat tak, jako by to byl náš první výjezd, abychom neohrozili občana nebo vlastní bezpečnost.

Stále více kolegů má dojem, že tohoto pracovního nasazení si nikdo moc neváží. Místo toho čím dál větší množství občanů policii poučuje, jak má svou práci dělat. Je fakt, že na tuhle práci potřebujete hroší kůži. Avšak ani uniformovaný policista nemůže nechat po sobě všechno stékat, protože striktní oddělení soukromé osoby a policisty není vždy možné. Řeknu vám naprosto upřímně, že i mně jdou každodenní spory, ospravedlňování, podceňování a nekonečné diskuze hodně na nervy. A znám nemálo kolegů, kteří jsou neustále se opakujícími násilnými atakami, jimž jsou vystavováni, nevyšlovně unaveni. Přitom není podstatné, jestli tyto agrese probíhají slovně nebo fyzicky. Krevní podlitiny, kožní poranění a zlomeniny kostí jsou viditelné důsledky. Neměli bychom však v žádném případě podceňovat ani psychické následky tohoto trvalého stresu. Počty vyhoření, předčasných penzionování a podobných příznaků trvalého přetěžování a přehnaných nároků jsou určitě alarmující.

S tím samozřejmě úzce souvisí problematika snižování personálních stavů. V Severním Porýní-Vestfálsku - stejně jako ve většině dalších spolkových zemí - se rok od roku snižuje počet policistů. Hromadí se přesčasové hodiny. Přes oficiálně narůstající čísla nově přijatých policistů je nás de facto pořád méně, protože ještě více kolegů odchází do důchodu. Posměšky, že policie je ve skutečnosti klub padesátníků a starších, se neobjevily samy od sebe. Politicky korektně se samozřejmě mluví o demografické obměně, která je patrná i u policie, a o ročnicích se silnou porodností, které dosahují penzijního věku. Existují odhady, podle kterých při aktuálních počtech nově přijímaných pozic jenom v Severním Porýní-Vestfálsku budou chybět zhruba 2 000 policistů. Už nyní se i na mé služebně výjezdy neustále odkládají nebo se předávají jiným policejním stanicím.

Vzhledem k tomu, že policie je zemská záležitost, rozhoduje o počtu nově přijatých policistů každá spolková země. Nejdůležitějším faktorem jsou přitom zřejmě peníze. A protože většina spolkových zemí je zadlužená, pokoušejí se všichni všude šetřit. To přirozeně platí i o policii. Důsledky se v podstatě přímo nabízejí: Nižší policejní přítomnost snižuje riziko dopadení

pachatelů trestné činnosti. Tomu rozumí i malé děcko. Jestliže stále méně policejních vozů musí zvládat stále více výjezdů, trvá to kromě všeho jiného mnohem déle, než se podaří tyto výjezdy postupně zpracovat. Musí se pak počítat s delšími čekacími lhůtami, protože policejní zásahy se při zvýšené četnosti třídí podle priority, takže například hádka má přednost před dopravním omezením, dopravní nehoda před ohlášeným nálezem, atd. Nespokojenosti občanů, které čelím po hodinovém i delším čekání, rozumím, ale nemohu ji změnit.

Na jiné služebně jsem jednou zažila, že nám na určitou dobu kvůli nákladům zakázali jezdit na policejní hlídku. Zcela přesně to bylo tak, že jsme měli dojet pouze na místo určení a pak bez oklik zase zpátky na služebnu, aby se zbytečně neplytvalo pohonnými hmotami. Jistě si umíte představit, jak to vypadalo s policejní přítomností v ulicích.

Občané s námi občas soucítí, když navštíví naši služebnu. "V tomhle přece nemůžete pořádně pracovat, vždyť taky máte všechno zchátralé a zastaralé," slýchávám často. A přitom moje služebna na tom není ani zdaleka nejhůř. Defektní židle, rozbité skříně a netěsnící okna nejsou ničím zvláštním. Nevyřešené softwarové problémy nás provázejí dlouhé měsíce. Pravidelně nám stávkuje barevná tiskárna, takže fotografie z nehod nebo míst činů se pak nedají vytisknout. Často nemůžeme pracovat tak efektivně a rychle, jak bychom chtěli, protože nám pravidelně něco nefunguje nebo chybí.

Mnohé se provizorně opravuje, pravděpodobně i proto, aby se tak umožnily jiné investice. Ty však nepředstavují vždy skutečné ulehčení práce. Vychvalovaná digitální vysílačka funguje často hůř než analogový přijímač před čtyřiceti lety - komplikovaná obsluha, oblasti bez signálu, skromná kvalita řeči.

Některé služebny a komisariáty už byly zavřeny nebo sloučeny, aby se snížily personální náklady. Především na venkově se stále víc obcí musí obracet na soukromé bezpečnostní agentury, protože už nemají k dispozici dostatek vlastního personálu. Četné bezpečnostní instituce už teď mají málo lidí a úspory jdou opravdu "na dřevě". Bezpečnost takhle trvale nejde zajišťovat, výčitka o tom, že se "uspójíme k smrti", už zazněla z více stran.

Mnozí kolegové už nevěří, že politika se o policii jakkoli stará. Skutečnost, že bylo zapotřebí teroristických útoků v Paříži a hrozeb ze strany navrátilců z Islámského státu, aby se na veřejnosti znovu začalo probírat vybavení policie, tento názor spíše potvrzuje, než popírá. Na částečně realizované zvýšení personálního stavu příslušných oddělení je samozřejmě třeba pohlížet v zásadě pozitivně. I já vítám, že spolková země Severní Porýní-Vestfálsko přijetím 385 dalších kolegů na boj proti terorismu (policie a zpravodajské služby) nepřímou odlehčí i jiným policejním oddělením. Ta totiž musela dosud zachytit a řešit vše, co dokázala. Avšak ani skutečnost, že do roku 2017 bude přijato 385 dodatečných policistů, neřeší bezezbytku pochybnosti o tom, zda politici kryjí policistům záda.

U problematiky personálu stojí za zmínku i podíl policistek, a to způsobem, který se politicky korektně myslícím lidem nebude líbit. Samozřejmě zásadně vítám, že do policejní služby nastupuje stále více žen. Dojde-li ale při výjezdu k fyzické potyčce, představuje tělesná síla a zvláště tělesná výška enormní přednost, takže v tomto ohledu je většina policistek už předem v nevýhodě.

A podle mého názoru se příliš mnoho žen dnes přijímá také z dalších důvodů, přinejmenším v Severním Porýní-Vestfálsku v poměru k celkovým počtům přijímaných jedinců. Zvláště u dopravní policie tím vznikají problémy, které ještě před pár lety neexistovaly. V některých služebních skupinách překročil podíl žen 40 procent, což vede k tomu, že jeden nebo více policejních vozů musíme obsadit dvěma ženami. Absolutní většina pachatelů trestných činů jsou však muži. A tak se ženská posádka při standardních opatřeních, jako je kupříkladu osobní prohlídka, dostane velmi rychle na hranice svých možností. Žena totiž nesmí bez dalšího prohledat muže. To je pak třeba přivolat na podporu další policejní vůz nejméně s jedním mužským kolegou. Pokud se to stane jenom občas, není to žádná tragédie. Dochází-li k tomu

však častěji, znamená to především zvýšené riziko vlastní bezpečnosti, větší zátěž pro kolegy a delší čekací doby pro občany při následujících výjezdech. Proto je z taktických důvodů i kvůli vlastní bezpečnosti při určitých policejních výjezdech smysluplné nevysílat pouze ženský tým, nýbrž smíšenou posádku.

Další bod představují těhotné kolegyně a kolegyně na rodičovské dovolené. Považují je za posílení personálu, takže se objevují na služebním rozpisu, ačkoli nejsou reálně dosažitelné, jinými slovy nejsou ve službě. Tím pádem služební plán neodráží realitu. Stává se, že dvě, tři nebo více kolegyň současně chybí, což znamená další zátěž pro služební skupinu. V tomto ohledu mi připadá realistická hranice třetinového podílu žen u dopravní policie. S tímto názorem nejsem osamocena - mnozí kolegové a zvláště kolegyně to vidí úplně stejně.

I kolegové s migračním zázemím znamenají pro policii obohacení a dnes si bez nich svou práci už nedokážeme představit. Tito kolegové nám při policejních akcích usnadňují práci, protože díky tlumočení dokážou velmi dobře zprostředkovat kontakt, a tak už přímo na místě rychleji, efektivněji a snáze zvládneme všechny možné skutkové podstaty. Rovněž se stává, že naslouchají rozhovorům a domlouvám v cizím jazyce mezi obviněnými, kteří o jazykových znalostech zmíněných policistů nemají sebemenší tušení.

Jako Řekyně jsem během svého dosavadního služebního poměru nemusela v tomto ohledu nic zprostředkovávat. Většina Řeků, s nimiž jsem měla co činit, mluvila německy. Jen v několika případech byly mé jazykové znalosti užitečné - při níže popsané akci k mému prospěchu a naopak k neprospěchu řeckého řidiče:

Kolega a já jsme byli přivoláni k dopravní nehodě s hmotnými škodami, jejíž pachatel byl na útěku. Zahájili jsme přímo na místě vyšetřování, protože jsme měli indicie o hledaném řidiči. Zjistili jsme řeckého držitele vozu a vyhledali jeho adresu. Když jsme zazvonili u domovních dveří, otevřela nám manželka podezřelého, on sám se dostavil za chvíli. Můj kolega převzal vedení rozhovoru a popsal stávající skutkovou podstatu. Než se vyslychané osoby po poučení mohly vyjádřit, zeptala se žena svého manžela řecky: "Jel jsi autem?" A on ji rovněž řecky odpověděl: "Ano, buď zticha."

Přišlo mi to skoro líto, ale musela jsem toto spontánní vyjádření samozřejmě zanést do hlášení, protože ani pro moje "krajany" neexistuje žádná výjimka. A jak krátce na to také oficiálně přiznal, skutečně byl viníkem vyšetřované nehody.

Ať je migrační zázemí policistů s ohledem na jazyk a chápání kultury a mentality sebestopovědnější, i ono má své hranice. Popsané problémy s pachateli trestné činnosti s migračním pozadím tím v žádném případě nevyřešíme, zcela jednoduše proto, že tato klientela akceptuje tyto naše kolegy stejně málo jako všechny ostatní. Naopak, mají to ještě horší: Nadávají jim do "zrádců" nebo "rasistů". Občas je jim i jejich rodinám dokonce vyhrožováno. Mohu to opakovaně potvrdit z vlastní zkušenosti, protože mě mnozí Jihoevropané považují za svou krajanku.

Kvótu cizinců u policie proto pokládám za stejně nesmyslnou jako kvótu žen. Je-li německý uchazeč vhodnější než zahraniční, měl by být na základě lepšího výkonu zaměstnán Němec. Měl by být jedinou výhodou tlumočení, pak to v mých očích nestačí. Neměl by se z toho dělat servis, který pachatelé trestné činnosti nakonec ještě začnou považovat za naprosto samozřejmý.

Kromě toho by měli být kolegové s migračním zázemím v úřadech, případně služebnách smysluplně rozděleni. Na jedné služebně v Severním Porýní-Vestfálsku se nacházelo více policistů s tureckými kořeny, kteří tam v přítomnosti německých kolegů začali mezi sebou rozmlouvat turecky. Ruku v ruce s tím neustále narůstala nespokojenost ostatních, takže nakonec bylo třeba těmto kolegům zakázat, aby spolu nadále rozmlouvali svým rodným jazykem. Škoda, že to v daném případě muselo zajít tak daleko, ale já to rozhodnutí bezvýhradně chápu. V přítomnosti ostatních je trvalá rozmluva v cizím jazyce vyjádřením neúcty a nevychovanosti, zvláště pokud na to byli kolegové s migračním zázemím několikrát výslovně upozorněni.

Ted' byste mohli nabýt nesprávného dojmu, že policie je beznadějně přetížená, pokud jde o úkoly, které musí řešit a splnit. To samozřejmě není, ale v leckterém ohledu je stále bezmocnější - takový dojem lze jen těžko popírat. Existují oblasti, kde se dostáváme na hranici svých možností a víc nám naše síly zkrátka už nedovolují. Moc by nám pomohlo, kdyby politika a justice více přispívaly k ulehčení policejní práce. Rozčilení a plané sliby nám ovšem dál nepomohou.

V poslední kapitole znovu shrnu konkrétní návrhy, které by z mého pohledu znamenaly nejen pro moje kolegy i mě, ale i pro celou společnost velkou pomoc. V zásadě se dá říct, že právě s ohledem na narůstající potíže s delikventy s migračním zázemím musíme znovu promyslet výhradní používání jemného přístupu. S ohledem na vývoj posledních let na ulicích na jedné straně a na aktuální personální strop a výbavu policie na druhé straně jsme dosáhli limitu. Nesmíme se nadále dopouštět té chyby, že zbabělost z nákladových důvodů začneme nově vyhlášovat za deeskalační strategii. Místo toho musíme být nelitostně upřímní - k sobě samým a samozřejmě i k občanům.

Co je třeba udělat - výzva

V současnosti se vychází z toho, že zhruba 20 procent německého obyvatelstva má migrační zázemí, z toho asi 6,5 milionů nebo 8 procent bez německé státní příslušnosti. Ať už to ve vás navozuje obavy či nikoliv, je to prostě skutečnost: Německo je přistěhovalecká země a na základě demografického vývoje bude i v budoucnosti odkázáno na imigraci. Otázky, které se nyní naskýtají, znějí takto: Kam, jakým směrem se vyvíjíme? Jak se k tomu postavíme? Co konkrétně musí všichni zúčastnění vykonat?

Skutečnost, že v roce 2015 mají lidé strach z islamizace západní Evropy, z přemíry cizinců a velkoplošného rozkladu našich sociálních systémů, postrádá momentálně jakýkoli statistický základ. Avšak s obavami je to tak, že se jen v nesmírně vzácných případech vyjadřují formou "tvrdých" čísel, většinou jde o neurčité pocity.

Při odbourávání těchto obav politici mnohé promeškali. Většina požadavků, které v následujícím textu vytyčím, proto směřuje na odpovědné činitele na odpovídajících úrovních, především na úrovni spolkových zemí, kde je zakotveno vzdělání stejně jako policie; zároveň však oslovuji i nejvyšší úroveň Spolkové republiky čili Bund. Celkově se dá říct, že integrační politika Spolkové republiky Německo si celá desetiletí takové označení vůbec nezasluhuje. Ani u obyvatelstva se nevytvořilo povědomí o této problematice - a pokud ano, pak bylo jednostranně určeno hospodářskou perspektivou. Krátkozrakost tohoto pohledu se už začíná pomalu projevovat. Věta "Volali jsme gastarbajtry, ale přišli lidé" zní dnes možná trochu pateticky, ale je to prostě pravda.

Nyní nám nepomůže hlasitě naříkat nad tím, co všechno jsme promeškali. Je třeba hledět dopředu. Podle mého názoru existují věci, které se nesprávně vyvíjely už tak dlouho, že se samy

od sebe nenapraví - a už vůbec ne tím, že bychom jejich nápravu očekávali od budoucích generací. Samozřejmě že v záležitostech spojených s jazykovou výukou, výchovou a vzděláním právě u migrantů, s migranty a pro migranty musí být ještě mnoho vykonáno. U osob s migračním zázemím páchajících trestnou činností, a především u recidivistů ale už zkrátka nemáme čas pořád na něco čekat. Nato jsme se načekali už příliš dlouho.

V mých očích je teď třeba provést úklidové práce - rychlými soudními řízeními, důslednými rozsudky a včasnou prevencí.

Dobrym příkladem zdařilé prevence jsou projekty Ministerstva pro vnitřní a komunální záležitosti Severního Porýní-Vestfálska "Kurve kriegen" ("Přece jen to zvládnout") proti mládežnické kriminalitě a "Wegweiser" ("Ukazatel") proti násilnickému salafismu. Oba projekty brání tomu, aby mladiství nesklouzli k násilí, případně pomáhají při odchodu z této násilnické scény. Z mého pohledu jdou správným směrem, ale to zdaleka ještě nestačí.

Požadují-li důslednou a zároveň tvrdší linii, pak jedině z hlubokého přesvědčení, že to bude znamenat pomoc pro všechny. Nejsou to geny, je to sociální charakteristika, jsou to role, které přijímáme, které se učíme, do nichž jsme vtlačováni. A proto jsem přesvědčena o tom, že sankce jsou mimořádně důležitý nástroj, protože u většiny mé klientely pouze sankcemi lze dosáhnout změny v chování. Proto bych chtěla závěrem ještě jednou stručně shrnout, v čem spatřuji - vycházím-li z tohoto základu - největší potřebu konat.

Některé požadavky znějí strašně banálně, ačkoli jsou neuvěřitelně důležité - to je dilema, se kterým se musí vyrovnávat nejedna pravda. V mnoha případech se musíme prostě pozorněji *dívat a vyžadovat* respekt. Tomu musí jednak předcházet politika, která vytyčí rámce a stanoví jasné podmínky a úkoly. Za druhé musí všichni zúčastnění lépe využívat prostor, který už mají k dispozici; to znamená, že nároky jsou kladeny na každého z nás.

Musíme řešit problémy tam, kde vznikají. Tak je to jednoduché - jenomže bohužel nikoli v praxi.

Výchova - rodiče musí převzít své povinnosti

Výchova je nepochybně v první řadě úkol rodičů. Člověk by si skoro myslel, že je to ryze soukromá záležitost, do které nikomu nic není. Jde-li však o integrační nebo obecně o sociální problémy, jejichž příčiny mají kořeny ve výchově, má výchova velmi bezprostřední dopady na celou společnost. Proto musíme při hledání odpovědí začít velmi záhy.

Vyrůstají-li děti například ve striktních hierarchických strukturách, které jsou pevně dané a nelze je měnit, určuje to jejich pohled na svět. Objeví-li se navíc na scéně domácí násilí jako běžný nástroj potrestání a je-li toto násilí pociťováno jako svévolné, ovlivňuje to sociální chování dětí ještě závažněji. V takovém případě se pak od samého počátku učí řešit mnoho problémů právě tímto způsobem.

Rodina zprostředkuje hlavně to, jak zacházet s emocemi. Jak vypadá v dané rodině citový život? Patří ke každodennímu životu agresivita? Smí se projevit slabost? Odpovědi na takové otázky prozradí hodně o dětech a dospívajících. Ale i to, jak rodina jedná v peněžních otázkách, ovlivňuje děti silněji, než se mnozí lidé domnívají. Rovněž smysl pro pořádek, místo práce a disciplíny na hodnotovém žebříčku a podobné hodnoty se vytvářejí velmi brzy. V mládí ovšem často vznikají i předsudky. Zde rodinný vliv sice nevytváří žádné nezvratné postoje, ale nastavuje výhybky určitým směrem, který se později dá měnit jen velmi obtížně, pokud vůbec. Veškeré úsilí často přichází vniveč ještě dříve, než děti ukončí základní školu. Nemálo kriminálních kariér je už v tomto věku dávno předznamenanych. Proto je problematika výchovy tak zásadní - a proto hraje kulturní zázemí tak velkou roli.

Samostatné myšlení, rozvoj osobnosti a také vzdělání jsou rozhodující hesla pro účast na společenském životě všeobecně a speciálně pro úspěšnou integraci migrantů. Zprostředkování důvěry a respektu zde považují za zcela zásadní věc. Rozvíjet a zažívat důvěru - a to i bez protislužby či odměny - má základní význam pro vývoj dětí. Bohužel v mnoha rodinách a skupinách obyvatelstva je to stále větší vzácnost, případně to už vůbec není žádoucí. Příkladně právě takhle situace vyhlíží, pokud se na ulici setkáváme s výsledkem určitých výchovných metod. Rodina, víra, čest a násilím vynucovaný respekt nahrazují skutečné city. Rodina stojí nad platnými zákony, jen víra se teoreticky nachází ještě o stupínek výš. Vůle k integraci se však může u dětí rozvinout jen tehdy, jestli se projevuje v rodinném životě jako vzor. Pokud se ale dítě sděluje, že rodina většinovou společnost k ničemu nepotřebuje, nebo že se jí má dokonce stranit, může to vést ke katastrofě.

Jednou z našich hlavních ctižádostí proto musí být, abychom rozlouskli zkostratělé formy patriarchy! Nejen že jsou překonané, ale navíc vedou do slepé uličky. Požadují-li důslednou linii, pak tím nemám na mysli pravidla, která závazně stanovuje "neomylná" hlava rodiny. Je samozřejmé, že potřebujeme jasná a jednoznačná pravidla, ale přitom jde o otevřenou společnost. To není protimluv, nýbrž nanejvýš důležitý krok správným směrem. A rozhodně to neznamena, že by kvůli tomu byli otcové najednou nadbyteční. Právě naopak, mohou nově pojmout svou roli. Neznamena to ztrátu moci a cti - i pro ně je to zisk.

Začnou-li děti na sebe upozorňovat svým sociálním chováním, musí se velmi rychle rozeznít alarm. Nemůže to být tak, že mladiství delikventi jsou stále mladší, aniž by to vyvolávalo jakékoli důsledky. Mnozí recidivisté nemají úřední spis tak obsáhlý proto, že by byli neuvěřitelně přihlouplí a nechali se při každém deliktu chytit, ale protože s trestnou činností začali příliš brzy. Především u problematičtějších případů, které se z logiky věci dají očekávat - například když starší sourozenci jsou u policie už "štangasti", a lze tedy předpokládat, že rodiče výchovu znovu nezvládnou -, je nutné oslovit rodinu dříve.

Musíme děti chránit před násilím - to musí mít absolutní prioritu. Pokud to v konkrétním případě znamená, že dítě se musí z rodiny odvést, pak se to zkrátka musí udělat, chceme-li našim přesvědčením dodat na věrohodnosti. To pak není necitelná tvrdost, nýbrž důsledek - vždy za předpokladu zevrubného zvážení rozhodnutí ve prospěch dítěte.

Prevence bez určitého tlaku v ohrožených skupinách obyvatelstva zpravidla nefunguje. To je smutná pravda, která se ukazuje dennodenně. Nemají-li sankce odstrašující účinek, protože cena není dostatečně vysoká, jejich účinek se ztrácí. Já ale pohlížím na sankce jako na elementární součást prevence. Jde o to, abychom poskytovali perspektivy a stanovovali hranice. A to ovšem znamená i investice - do personálu, veřejných zařízení a v neposlední řadě do vzdělání.

Vzdělání - integrace ve školce, škole a zaměstnání

Vzdělávací systém je právě pro migranty *onou* skutečně velkou šancí, kterou jim Německo skýtá a kterou nám mnozí lidé v jiných zemích závidějí (aspoň zatím). Kdo této šance nevyužije, může si za to v podstatě sám.

Povinné mateřské školky a školy s celodenní péčí by mohly být dobrou a především pragmatickou cestou k vyšší míře vzdělání - a mimochodem i k tomu, jak dostat chlapce z ulice.

Základním předpokladem k tomu, aby se šance na vzdělání mohla co nejvíce využít, je a vždy bude němčina. To je hlavní součást úspěšné integrace, protože dobré znalosti německého jazyka nejen usnadňují vstup do školy, ale jsou nezbytné i při pozdějším hledání vzdělávacích možností. Povinné jazykové testy považují za naprosto smysluplné, nejdříve ovšem při zápisu do školy.

Zvláště pro migranty z východní a jihovýchodní Evropy není souvislost mezi jazykem, vzděláním a úspěšným dobrým životem v žádném případě samozřejmostí - přinejmenším u ekonomických imigrantů. Ve svých domovských zemích se často nedočkali zkušenosti, že vyšší profesní kvalifikace se také odráží ve vyšším životním standardu. Přistěhovalce tohle vědomí formuje, hlavně když vidí, že je to obecně rozšířený fenomén, a nikoli jen popis jednotlivých lidských osudů. Proti zažité beznaději pomáhají mimořádně účinně konkrétní úspěšné životní příběhy. Proto musíme trpělivě a vytrvale kráčet po všech možných výchovných a vzdělávacích cestách, aby se projevovala stále větší ochota posílat vůbec děti do školy - to je další argument ve prospěch povinné mateřské školky a celodenních škol.

Prosazení povinné školní docházky skutečně považují za ústřední bod. Neplatí, že by se každý záškolák automaticky stal delikventem. Avšak skoro každý delikvent (a především téměř každý recidivista) odmítá, případně odmítal navštěvovat školu - tuto souvislost nelze popřít.

Neměli bychom však vzdělání omezovat pouze na profesní cíle. Zvláště pro dívky z muslimsky orientovaných rodin by měla ve školách probíhat kupříkladu i osvěta o jejich právech, hlavně o rovnoprávnosti muže a ženy a o svobodě vyznání. Jak jsem se už zmínila, nabízel by se v tomto ohledu i samostatný předmět "Lidská práva".

Nejde o to, abychom tento problém přehazovali na migranty podle hesla: "Teď jste v obraze, takže je to už jen váš problém." Jde o to, abychom nabídli pomoc a podporu a zcela pragmaticky jim zprostředkovali, kde a jak ji mohou využít. Nezávisle na nabídkách podpory pro děti bychom měli rodičům vyslat pár naprosto jasných signálů, například zavedení povinného plavání a zákaz burkini stejně jako naprosto jednoznačné a srozumitelné oznámení, že porušování těchto příkazů bude postihováno vysokými pokutami.

Taková opatření - podobně jako dodržování povinné školní docházky a sledování mládežnické kriminality - by se dala prosazovat podstatně snáze, kdyby existovala větší ochota ke spolupráci mezi školami, úřady péče o mládež, policií a justicí. Právě u dětí a mladistvých s tlustým policejním fasciklem by vzájemné informování bylo nesmírně prospěšné - především i s ohledem na rodiče zabraňuje "podvojný účetnictví" efektivnímu zásahu. V daném ohledu - nyní mám na mysli mladistvé delikventy - by pochybnosti o právní ochraně dat měly stát až za ochranou dítěte.

Nezávisle na jednotlivých pachatelích by určitě bylo na mnohých školách už dnes vhodné vsadit na obecnou prevenci, například formou antiagresivního výcviku pro celé třídy s absolutně povinnou účastí. Z toho by měli prospěch nejen žáci, ale i škola a policie.

I při ohrožení ze strany islamistů lze provádět jak preventivní práci, tak i co nejranější osvětové aktivity, nejlépe ve spolupráci mezi školami, úřady pro mládež, případně sociálními institucemi a mešitami. Také policie zde může samozřejmě pomoci, protože ohrožené mladistvé (díky odpovídajícímu spisu) zřejmě identifikuje dřív než ostatní instituce. V praxi se ale hlavně ukazuje, že práci s mládeží, například v boxerských klubech nebo jiných sportovních projektech, se dá leccíms výrazně pohnout.

Měli bychom využívat veškeré formy spolupráce, pokud nám pomohou vytvořit lepší integrační podmínky. Je ovšem zapotřebí i vůle tyto podmínky využívat. Nesmíme v to jenom doufat, musíme to také požadovat. Pokud připustíme, že se lidé přizpůsobí roli obětí, a existuje-li zároveň jen nepatrná ochota tuto roli opustit, pak jsou ospravedlnitelná i tvrdší výchovná a vzdělávací opatření. K tomu musíme v první řadě zavázat rodiče. Ne nadarmo se to nazývá *povinná* školní docházka. Tu musíme prosadit, v případě potřeby i pomocí sankcí.

Výchova a vzdělání mají střednědobou až dlouhodobou perspektivu a jsou to neodmyslitelné stavební kameny úspěšné integrace. Neřeší však akutní problémy. V krátkodobém horizontu nelze jimi ničeho dosáhnout. Zde potřebujeme co nejrychleji působící lék, případně rychle uskutečnitelná opatření a nástroje, které omezí nejzávažnější problémové případy. Jemný přístup nám už při tom nepomůže.

Orientace - důsledně prosazovat jasné zásady

U některých - z mého pohledu už u příliš mnoha - případů se výchovou ani vzděláním toho příliš nezachrání. Vlák zvaný prevence zde už dávno odjel. Tady pomůže jen tvrdý přístup. Kdo nevyužije svou druhou (nebo třetí) šanci, musí pocítit bolestné důsledky, jinak bude ztracen - pro sebe i společnost.

Německá policie, a to nejen v Severním Porýní-Vestfálsku, sází dosud nadále na deeskalaci místo na prosazování. Úspěšnost je podle mého názoru skrovná - a mnozí kolegové, kteří odpověděli na můj čtenářský dopis, to formulovali velmi podobně. To, že úspěch deeskalační strategie je malý, by se ještě dalo zvládnout, ale ono se dávno dalo do pohybu něco jako protiproud, který s tím bezprostředně souvisí: Rozkřiklo se, že je třeba se obávat jen nepatrných důsledků, pokud se člověk chová "správně". A to například znamená vynést "rasistickou kartu". Moji kolegové a já to slyšíme dennodenně, mnozí si podle toho mohou klidně seřizovat správný čas: "Kontrolujete mě jenom proto, že jsem cizinec... protože jsem černoch... protože vypadám jako Arab." Křivé obviňování z rasismu nesmíme podceňovat - a bohužel bývá příliš často účinné. Jinak by se asi sotva stalo každodenním úkazem. Je úplně jedno, dojde-li k němu při dopravní kontrole v centru města, při kontrolách na dálnici nebo někde jinde - "rasistický kyj" rychle zasvíští vzduchem a policie někdy slyší nadávky ještě dřív, než se stačí vyjádřit, oč jí vlastně jde.

Doufám, že se brzy stejně rychle rozkřikne, že i my jsme tuhle strategii prohlédli. Zrádný na této věci je fakt, že výčitka rasismu připomíná proroctví, které se automaticky splní - když se člověk proti takovému nařčení brání, je to proti němu použito jako "důkaz". Tyhle hloupé hrátky vedou k tomu, že mnozí vynervovaní policisté se skutečně vzdají. K tomu nesmí docházet! Lze-li autoritu takhle snadno podkopávat i při rutinních akcích - to ani nemluvíme o hledaných pachatelích trestné činnosti -, nepovažuji to už za přijatelné. Zprv, tito lidé zesměšňují stát a policii, a zadruhé, taková praxe způsobuje, že nemálo mých kolegů utlumuje výjezdy na minimum, protože už zkrátka nemají sílu na to, aby si pořád nechávali nadávat a byli trvalým terčem posměchu.

Respekt si musíme zasloužit, ten si neoblékáme s uniformou. A respekt neznamená, že by občané měli mít z policie strach. Vzhledem k aktuálním vývojovým trendům se přesto přimlouvám za to, aby se projevy neúcty stíhaly jako přestupek. Bez takové opory se spirála pohrdání roztočí ještě rychleji.

A i kdyby za sebou měla teprve jen pár otáček, jinými slovy, kdyby to mělo zpočátku co činit jen s delikventy, platí, že mírnost jen generuje nové oběti. Přítrž tomu lze učinit jen tím, že po postihu přestupků budou následovat další vážné sankce - od přiměřené pokuty přes krácení nebo rušení všech státních příspěvků až k trestům odnětí svobody. Odstrašující procesy končící až vyhoštěním (tam, kde je to právně možné) by měly signální účinek, který navozuje změny v chování. To je jediná řeč, která je pak ještě obecně srozumitelná.

Násilí, jak známo, plodí násilí, jak by proti němu měly pomoci tvrdší sankce? Nepovede to jenom k dalším a dalším eskalacím? Opak je pravdou: jasná pravidla s odstrašujícími tresty, které budou skutečně udělovány, a to co nejrychleji po spáchání trestného činu, aby měl trest výchovný účinek. Zrychleným soudním řízením s co nejširším přístupem veřejnosti by během několika dní bylo cítit změny. Koho by to totiž v praxi postihlo? Několik recidivistů, kteří jsou zodpovědní za většinu páchaných trestných činů.

Možnosti tvrdšího zásahu a postihu existují již nyní. Legislativní stav to v mnoha případech připouští. Nedostává se ovšem ochoty k důsledným zákrokům - u soudců stejně jako u politiků a zčásti i u policie.

Policejní práce je bezprostřední, ze státních institucí máme často právě my bezprostřední a prvotní kontakt s oběťmi a pachateli trestných činů. V mnoha případech to vyžaduje rychlé

rozhodování a jednání. Když pak vidíme, jak zdlouhavé jsou většinou soudní procesy, bývá to občas k uzoufání.

Soudnictví - spravedlivé a neméně důsledné

Mezi trestným činem a jeho projednáním, respektive rozsudkem, často uplynou měsíce a roky. To je především u mladých delikventů přespříliš času. Mívají totiž tak obsáhlou policejní složku, že si občas doopravdy už nedokážou vzpomenout, co vlastně v daném konkrétním případě spáchali.

Mnohem důležitější je však ještě jiný aspekt. Čím víc času justice potřebuje, tím déle trvá utrpení oběti. Z toho vyplývá můj požadavek: Musíme ve svém vědomí přisoudit ochraně oběti mnohem vyšší hodnotu, musí to být vždy základ naší práce. Hlavně při potrestání se v Německu silně upínáme na pachatele. Proto potřebujeme mnohem rychlejší soudní procesy, zvláště u mladých delikventů. Vzhledem k vyšším personálním nákladům si musíme i zde položit otázku: Které náklady jsou nám milejší? Jakou hodnotu má pro nás ve skutečnosti lépe fungující společnost, kde se všichni obyvatelé cítí bezpečněji?

Jestliže požadují, abychom důsledně prosazovali jasné zásady a plně využívali prostor, který nám skýtají stávající zákony, pak to neznámá, že se ze všech sil zasazují o obecnou nulovou toleranci, kterou zavedl například starosta Giuliani v 90. letech 20. století v New Yorku nebo která se dnes aplikuje v některých asijských metropolích. Přes zčásti působivé statistiky zůstává většinou u sporného úspěchu, pokud uvážíme, že se spousta trestných činů nerozpustí ve vzduchu, nýbrž se jednoduše přemístí o pár kilometrů dál.

Existují ale oblasti, kde se za nulovou toleranci z celého srdce přimlouvám - například u paralelní justice. Něco takového se nesmí trpět, tady nevidím sebemenší prostor pro diskuzi nebo kompromisy. Podkopávání stávajícího německého práva, obcházení jurisdikce, a tím zavádění trestního stíhání ad absurdum nesmíme odbývat poukazem na to, že jde o "kavalírský delikt", nad kterým lze tedy přimhouřit oči. Už jen po pouhém pokusu o takový skutek musí následovat tvrdý trest.

Jestliže se tu takzvaní smírčí soudci - nebo jak si to vlastně říkají - pokoušejí prosadit, že rodina je všechno a stát není nic, máme co činit se zásadně odlišným chápáním práva. To není slučitelné s naším právním státem. I když vysoký piedestal a "péče" o rodinu připomíná na první pohled křesťanské hodnoty a pro mnohé lidi zní osobně docela přijatelně, vrátilo by nás to zpátky do středověku. V praxi to totiž nemá nic společného s příjemným milým setkáváním rodiny u jednoho stolu, nýbrž zcela jednoduše s právem silnějšího. Před tím musíme náš stát a společnost chránit.

Jestliže neuplatňujeme jasné zásady nebo existující zásady důsledně nerealizujeme a neprosazujeme, pak se ani nesmíme a nemůžeme divit, že se každý chová právě tak, jak se mu to "hodí do krámu". Rychlejší soudní procesy na jedné straně a lepší využívání zákonných možností na druhé straně by policii patřičně krylo záda, což ze strany justice často postrádá. K tomu by se jednak muselo soudům odlehčit, což musí zahrnovat i ochranu před hrozbami a vydíratelností - a jednak sebelepší zákony nejsou k ničemu, pokud se v praxi neaplikují.

Pokud nesprávně chápaný ohled na "kulturní zvyklosti" nebo "náboženský původ" vede k rozsudkům, které porušují lidská práva, je něco opravdu hodně "mimo mísu". Jak jsem se už zmínila, takové verdikty se v Německu vynášely - při manželském násilí, zneužívání vlastní dcery a manželských vraždách. Nejen v takových případech by to znamenalo, že nám justice podtrhává nohy. Se sociálními pracovníky se pak ovšem daleko nedostaneme.

Vybavení - schopnost konat místo černých čísel

Při policejní práci hrají svou roli samozřejmě i peníze, to by se nemělo zamlčovat. Při diskuzích o problematice vybavení slyšíme až příliš často smrtící argument: "Rádi bychom dělali víc, ale nemůžeme si to zkrátka dovolit." Nesprávné vývojové trendy se občas berou na vědomí až tehdy, když dojde ke katastrofě. Pak všichni zúčastnění nedokážou dost dobře pochopit, jak se to jenom mohlo stát, ačkoli příslušný trend probíhal přímo před jejich očima. Při horečnaté analýze, co při atentátech v Paříži 2015 především selhalo, dospěla mnohá šetření k závěru, že hlavně existoval, respektive existuje problém se zdroji. Policie, sociální pracovníci, dosavadní preventivní opatření i ostraha - ti všichni mohli něčemu zabránit, avšak nebyli dostatečně zajištěni a vybaveni, a to ani personálně, ani finančně. Přesně tentýž problém máme i tady v Německu.

Severní Porýní-Vestfálsko se po atentátech v Paříži a kvůli hrozbě ze strany navrátilců z řad Islámského státu rozhodlo, že policii dodatečně posílí 385 příslušníky (do roku 2017, s blíže nedefinovanou přechodnou fází). Nechci ani v nejmenším zpochybňovat "novou kvalitu této hrozby", která podle ministra vnitra Jägera vedla k uvedenému rozhodnutí. Právě naopak, i já vidím toto riziko. Ale nemůže to probíhat tak, že u problémů, které jsem naznačila, nejdřív musíme zažít kolaps, než se i u nás něco pohne.

Po atentátech požadovalo mnoho stran lepší vybavení policie a zpravodajských služeb. O atentátech se přece mluví celosvětově - podobně jako o Islámském státu. O práci německé policie v ulicích měst se informuje podstatně méně. Přitom právě v této oblasti zaznamenáváme mnohem víc trestných činů s mnohem větším počtem obětí.

Pocit bezpečí se jistě nedá navodit pouze tím, že se přijme víc policistů. Z toho však nelze naopak usuzovat, že snižování personálního stavu z nákladových důvodů bude dál pokračovat. Potřebujeme stručně a jasně víc personálu, abychom zvládli popsané problémy.

Personál je jeden aspekt - zároveň však musíme držet krok i technicky. Zavedení osobních kamer považuji, jak už jsem dříve uvedla, za naprosto smysluplné. Mohly by sloužit jako důkazní prostředek pro průběh trestného činu, zprůhlednit policejní chování a působit preventivně.

Ani u problematiky záložního ukládání dat bychom neměli čekat na katastrofu. Pokud by se v případě podezření mohla využít telefonická spojení a další informace (například o migračním zázemí), představovalo by to pro práci vyšetřovatelů i zamezení dalších trestných činů často velkou pomoc. Práva občanů musí být samozřejmě kdykoli dodržována, což je také možné zajistit. Za výhodnější mobilní tarif však dává mnoho občanů dobrovolně všanc mnohem víc údajů, než kolik by jich bylo zapotřebí pro lepší prevenci a trestní stíhání.

Právě u problematiky zemí původu, případně migračního zázemí osob páchajících trestnou činností vystupuje politika proti pořizování těchto dat. S ohledem na existující paralelní společnosti a fenomény jako smírčí soudci je tento odmítavý postoj jen stěží pochopitelný. Bylo by to podstatně smysluplnější nejen pro statistiku, ale především i pro praktickou práci, kdybychom mohli zaznamenávat jak státní příslušnost, tak i migrační zázemí.

Je mi samozřejmě jasné, že nestačí jen zapnout tiskárnu na peníze a všechno bude v pořádku. Proč ale máme záměrně u problematiky integrace více či méně ignorovat nebo nedoceňovat aspekt bezpečnosti, je pro mě opravdu nepochopitelné. Zde se od dotyčných orgánů a zařízení zcela vědomě vyžaduje "odvaha hledat skuliny". Jejich přesto dobré práci a velké porci štěstí vděčíme za to, že v Německu se ještě nestalo nic horšího. Permanentně vysoká pracovní zátěž plus víra ve štěstí není podle mého názoru model slibující úspěch v budoucnosti!

Občanská odvaha - zpříma hledět, neodvracet oči

Sousloví "občanská odvaha" se v uplynulých letech vyskytovalo mezi širokou veřejností téměř výhradně s dodatkem "draze zaplacená". Takové formulace ale nelze přisuzovat jen bulvárnímu tisku. Skutečnost, že lidé s občanskou odvahou utrpěli těžké zranění, nebo dokonce byli usmrceni, byť se k celé záležitosti dostali "jako slepý k houslím", odráží pro mě skutečnou situaci na ulici.

Zastrašování, hrozby a reálné násilí jsou na denním pořádku. To vše podporuje narůstající lhostejnost ve společnosti, nevšímavost ve vypjatých situacích, strach a v nejvlastnějším slova smyslu bezmocnost. Ale i když je to jen fráze, musím připomenout, že strach je špatný rádce. Proto bych se závěrem chtěla na vás obrátit s výzvou, kterou by si každý z vás měl vzít k srdci.

Pomáhejte slabým a potřebným. Neodvracejte oči, když vidíte starého člověka bezmocně stojícího na okraji silnice. Zeptejte se, je-li s ním všechno v pořádku a nepotřebuje-li pomoc.

Neodvracejte zrak, když nějaký muž dotírá na ženu. Řešte to s nimi nebo oslovte další lidi a požádejte je o pomoc. Vždy se však pokoušejte správně odhadnout riziko, jakému se vystavujete. Připadá-li vám příliš vysoké, přivolejte na pomoc policii. V případech pochybností má vlastní bezpečnost přednost.

Nepředstírejte, že jste přeslechli protistátní nebo rasistické výroky. Konfrontujte takové osoby jasně a srozumitelně, nikoli však agresivně. Pokud se obáváte, že byste se tím sami ohrozili, informujte policii, podejte udání. Ukažte, že celá společnost nesklání bojácně hlavu.

Těch pár minut vašeho života, které na to využijete, nejsou promarněným časem. Ba právě naopak, zlepšujete tím kvalitu společnosti a přispíváte k větší bezpečnosti v této zemi - ačkoli je to běh na dlouhou trať. Jestliže nikdo nezakročí, budou si pachatelé dovolovat pořád víc, protože nezúčastněných a lhostejných lidí se nikdo nemusí obávat. To se nesmí stát, to by byl velmi špatný signál.

Doslov

Koho by zajímal názor Řekyně narozené v Německu, která pracuje u německé policie? Na to jsem se při psaní této knihy někdy ptala i sama sebe. O této problematice napsali knihy i jiní autoři, aniž se tím mnoho změnilo. Ano, i já mám pochybnosti, jestli vystoupení na veřejnosti skutečně něco ovlivní.

Přesto doufám, že se mi jednu věc podařilo objasnit: Předsudky nám pomáhají stejně málo jako bezhlavé schvalování všeho kolem nás; paušální odsuzování stejně málo jako slepé přijímání čehokoli nebo zavírání očí před realitou. U takto závažného problému to nejde! Každý pátý člověk žijící v Německu má migrační zázemí - už jen tato skutečnost by měla ozřejmovat, že uvedená problematika se netýká jen nepočtené menšiny, nýbrž celé společnosti.

V otevřené společnosti panuje svoboda myšlení. Jestliže jsem v této knize vyjádřila své myšlenky a názory, jestliže jsem i zčásti nepokrytě kritizovala, pak to neznamená vyhlášení války, rouhání ani urážku nebo nějakou jinou "podpásovku". A už vůbec se nejedná o rasismus.

Moje kritika, volání o pomoc a požadavky mají spíše vést k zamyšlení. Alespoň tak. Navíc doufám v diskuzi, do níž jsem chtěla přispět - a nadále míním přispívat - konstruktivními návrhy. A při veškeré lásce k diskuzím a debatám věřím, že nakonec přispěji i svým nepatrným dílem ke

skutečnému zlepšení situace, tedy k většímu vzájemnému respektu, nikoli jen vůči mně nebo policii, nýbrž v celé společnosti, a to každý týden, dennodenně.

Jemný přístup nepřináší u skutečných problémů, které kolem sebe pozoruji každý den, vůbec nic. To je moje smutná zkušenost, se kterou jsem se s vámi chtěla v této knize podělit. Tvrdost a nátlak určitě nejsou všude trvalým řešením - a už vůbec ne, pokud se tím tlak a protitlak ještě víc vyhroťí. Otázka tedy zní, kde stanovit hranice toho, co zjedná krátkodobou nápravu a toho, co je prospěšné z dlouhodobého hlediska. Přitom bude v praxi docházet k chybám, to je jasné - ale ještě větší chybou by bylo, kdybychom to kvůli chybovosti zanedbali.

Uvědomuji si, že svým jasným a jednoznačným míněním některé čtenáře polekám a nejednoho sociálního romantika rozzlobím. Postupovat naprosto zásadově působí na některé jedince podezřele reakcionářsky, povýšenecky, možná dokonce arogantně nebo diskriminačně. Chceme přece být vždy politicky korektní a hlavně ze sebe nevypravit nic nesprávného. To je bohužel obecně rozšířený problém německé mentality. Pokud se však s touto problematikou seznámíte konkrétněji a musíte se s ní vyrovnávat v každodenním životě a práci, zjistíte, že tvrdý postup - a především násilí - vlastně přichází z druhé strany. S tímto násilím musíme pachatele konfrontovat.

Mně je každopádně otevřené hledí milejší než pokrytectví. Jde-li o důležitá témata a rozhodnutí, která se zcela zásadně týkají našeho soužití a ovlivňují ho, nesmíme před popsány problémy zavírat oči. Musíme o nich otevřeně mluvit. Neustále.

Zároveň nesmíme zapomínat, co je pro nás z hlediska funkčního soužití důležité a drahocenné - a za to musíme bojovat! Společenská angažovanost, solidarita, přijímání kulturní mnohotvárnosti, úcta k platnému právu, sociální mír, odbourávání předsudků. Jen tak je možné kvalitní soužití a hodnotný život.

Nemůžeme rychle vytvořit ráj na Zemi, pravděpodobně se nám to nepovede nikdy - ale přesto bychom se o to měli pokoušet, a to každý den, i když to zní trochu pateticky. Nepožaduji od nás všech ani to, abychom hned konali zázraky. Malý krůček úplně stačí, i když samozřejmě ani větší krok neuškodí. Ten první je nejspíš tím nejtěžším. Ze své zkušenosti policistky vím, že mnozí občané, ať už takzvaní "biologičtí" Němci, nebo lidé s migračním zázemím, ho teprve musí udělat. A proto směřuji moje přání, požadavky, návrhy i výzva vycházející z této knihy především k nim, "odmítačům respektu", s nimiž se dennodenně setkávám: Nežádám nic víc než respekt ke své osobě a úctu k mé lidské důstojnosti. To je totiž pro mě půda, z níž teprve může vzejít tak hojně zapřísaханá tolerance, porozumění mezi lidmi a vzájemné přijímání.